

Γιατί ένα τέτοιο Συμπόσιο WHY SUCH A SYMPOSIUM olympias.uoi.gr/32635 & [doi:heal.uoi.12442](https://doi.org/10.26268/heal.uoi.12442)
Ο δρόμος ως το Συμπόσιο TOWARDS THE SYMPOSIUM olympias.uoi.gr/32632 & [doi:heal.uoi.12439](https://doi.org/10.26268/heal.uoi.12439)
Πρόγραμμα PROGRAM olympias.uoi.gr/32633 & [doi:heal.uoi.12440](https://doi.org/10.26268/heal.uoi.12440)
Ομιλίες (121 βίντεο) ORAL PRESENTATIONS (121 videos) <https://www.youtube.com/@1-706/videos>
ΠΡΑΚΤΙΚΑ PROCEEDINGS olympias.uoi.gr/32634 & [doi:heal.uoi.12441](https://doi.org/10.26268/heal.uoi.12441)
Απολογισμός: Ήμουν κι εγώ εκεί! REPORT: I WAS THERE! olympias.uoi.gr/33342 & [doi:heal.uoi.13058](https://doi.org/10.26268/heal.uoi.13058)

Παρόν άρθρο THIS PAPER olympias.uoi.gr/33206 & [doi:10.26268/heal.uoi.12961](https://doi.org/10.26268/heal.uoi.12961). EN Summary follows

Τα επιδημιολογικά δεδομένα και ο βαθμός θνησιμότητας στην Ήπειρο: 1921-1949¹

Μάρθα Γ. Παπαδοπούλου²

Γενικά Αρχεία του Κράτους: Ιστορικό Αρχείο Ηπείρου

Περίληψη

Η εφαρμογή της ιατρικής σε σχέση με τη δημόσια ζωή και την υγεία διαμόρφωσαν την πρακτική της ιατρικής ιατροδικαστικής παρέμβασης στην Ήπειρο κατά τα έτη 1921-1949. Τα επιδημιολογικά στοιχεία και ο βαθμός θνησιμότητας, όπως προκύπτουν από αρχαιακά τεκμήρια, δείχνουν την υγειονομική κατάσταση στη βορειοδυτική πλευρά της Ελλάδας, στην Ήπειρο, και αντέχουν δυναμικά σε αναλύσεις ποιοτικές ή ποσοτικές με απολήξεις γενικότερης ιστορικής και ιατρικής σημασίας.

Σκοπός αυτής της μελέτης είναι να διαγράψει τους ιστορικούς σταθμούς κατά την παρακολούθηση των επιδημιολογικών δεδομένων και του βαθμού θνησιμότητας, σύμφωνα με τις ληξιαρχικές πράξεις θανάτου και τα πιστοποιητικά. Να προσεγγίσει το θάνατο σαν βιολογικό συμβάν και σαν κοινωνικό γεγονός που μετέχει στις υλικές και φαντασιακές συνθήκες ύπαρξης και αναπαραγωγής της κοινωνίας και που συνδέεται με τον πληθυσμό, την οικονομία και την κοινωνία. Να εξετάσει τη συμβολή του στη διαμόρφωση της κοινωνικής συνείδησης, στους ορίζοντες και τις ιδιαιτερότητες των πνευματικών και πολιτιστικών δεδομένων.

Οι καρδιαγγειακές και πνευμονικές παθήσεις αποτελούν τις κυριότερες μορφές νοσηρότητας και αιτίες πρόωρου θανάτου. Γενικότερα προβλήματα υγείας που συνδέονται άμεσα με διατροφικές συνήθειες και περιβαλλοντικά ζητήματα είναι δυνατόν να προστεθούν στα ιατροκοινωνικά προβλήματα

¹ 29-4-2017 18:00-19:30 Συνεδρία: Σ8 Γλυκιά η ζωή κι ο θάνατος μαυρίλα. Ομιλία 2: [YouTube=vcAy_2cvaFU](https://www.youtube.com/watch?v=vcAy_2cvaFU) 15:04. Άρθρο: υποβολή 19-12-2016· αποδοχή 2-2-2023· κρίση από ομότεχνους (peer review) όχι. Αν οι σύνδεσμοι στην κορυφή αυτής της σελίδας δεν λειτουργούν: > ΠΡΑΚΤΙΚΑ: σελίδα 21: υποσημείωση 6.

Πώς να αναφέρετε αυτό το άρθρο: Παπαδοπούλου Μ. «Τα επιδημιολογικά δεδομένα και ο βαθμός θνησιμότητας στην Ήπειρο: 1921-1949». Στο: «Πότε Πρέπει να Πεθαίνουμε; (ΠΠΠ). Πρακτικά 1ου Διεπιστημονικού Συμποσίου, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, 28-30 Απριλίου 2017. ISBN 978-960-233-288-7». Εκδόσεις Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, αποθετήριο Ολυμπιάς. 7 Απριλίου 2024. Άρθρο Σ82: σς 3. <https://olympias.lib.uoi.gr/jspui/handle/123456789/33206>. & <http://dx.doi.org/10.26268/heal.uoi.12961>.

² Πτυχιούχος Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Κάτοχος διδακτορικών (PhD) Πανεπιστημίου Πατρών στην Ιστορία, Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στην Ιστορία της Ιατρικής. Ως μεταδιδακτορικός ερευνητής εκπαιδεύτηκε στις Διεθνείς Σχέσεις στο Χάρβαρντ. Είναι Αρχιόντομος και Διευθύντρια στα Γενικά Αρχεία του Κράτους: Ιστορικό Αρχείο Ηπείρου. Έχει παρακολουθήσει μεταπτυχιακά και επιμορφωτικά σεμινάρια σε Ελλάδα και εξωτερικό, έχει συμμετάσχει σε ερευνητικές ομάδες του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχει συγγράψει αυτοτελείς μελέτες, άρθρα δημοσιευμένα σε έγκυρα περιοδικά και έχει συμμετάσχει σε συνέδρια στο εσωτερικό και εξωτερικό. Έχει διοργανώσει συνέδρια, εκδηλώσεις και εκθέσεις και είναι μέλος επιστημονικών οργανώσεων στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Είναι μητέρα τεσσάρων παιδιών. Ενδιαφέροντα: αθλητισμός (κολύμπι, tennis), διάβασμα, ταξίδια, και κοινωνική συνεισφορά. martharpap@yahoo.com.

της εποχής. Η διοικητική διεκπεραίωση αποκαλύπτει την οργάνωση της κοινωνίας στα θέματα Υγείας με τους Προέδρους των Κοινοτήτων και τους Υγειονομικούς επιθεωρητές να στέλνουν πίνακα αποθησκόντων, όπου αναγράφουν αναλυτικά τα προσωπικά δεδομένα (ονοματεπώνυμο, οικογενειακή κατάσταση, επάγγελμα, ηλικία, αιτία θανάτου, τόπο κατοικίας, όνομα γιατρού).

Παράλληλα, η μελέτη αποκτάει ιδιαίτερο ενδιαφέρον από ιατρική άποψη καθώς υποδεικνύει τις αιτίες θανάτου που οφείλονται σε λοιμώδη νοσήματα, ατομικές παθήσεις και σε νόσους που η αιτία προέρχεται από περιβαλλοντικούς παράγοντες. Συνήθως καταγράφεται ο φυσικός θάνατος, ο πρόωρος ή τυχαίος εξαιτίας νόσου ή εξωτερικής βίας, ο αιφνίδιος που οφείλεται σε αλλοίωση σπυδαίου οργάνου και ο βίαιος θάνατος, ο οποίος προέρχεται από δυστυχήματα ή από άσκηση εξωτερικής βίας.

Λέξεις-κλειδιά: *επιδημιολογία θανάτου, θνησιμότητα στην Ήπειρο, νοσηρότητα στην Ήπειρο, αιτία θανάτου, φυσικός θάνατος, βίαιος θάνατος, αιφνίδιος θάνατος, θάνατος από ατύχημα, εσωτερική αιτία θανάτου, εξωτερική αιτία θανάτου, επιδημιολογικά στοιχεία θανάτου, τέλος της ζωής, θάνατος με αξιοπρέπεια, αξιοπρεπής θάνατος, καλός θάνατος, ωραίος θάνατος, ευ-θάνατος, ώριμος θάνατος, ανώριμος θάνατος, μεθώριμος θάνατος, πρόωρος θάνατος, θάνατος πριν την ώρα του, θάνατος στην ώρα του, θάνατος μετά την ώρα του, μετάωρος θάνατος, αθανασία, ευθανασία, ιατρικά υποβοηθούμενη ευθανασία, δυσθανασία, προθανασία, μεταθανασία, μεταθανάτια μακροζωία, πότε πρέπει να πεθαίνουμε, ΠΠΠ, πότε οφείλομε να πεθαίνουμε, ΠΟΠ, πώς πρέπει να πεθαίνουμε, ΠώΠΠ, πού πρέπει να πεθαίνουμε, ΠόΠΠ, με ποιον δίπλα μας πρέπει να πεθαίνουμε, ΠνΠΠ, από ποια αιτία πρέπει να πεθαίνουμε, ΠάΠΠ, γιατί πρέπει να πεθαίνουμε, ΓΠΠ.*

The epidemiological data and the mortality rate in Epirus, Greece: 1921-1949³

Martha G. Papadopoulou⁴

General Archives of the State: Historical Archive of Epirus, Ioannina, Greece

Summary

The application of medicine in relation to public life and health shaped the practice of medicine and forensic intervention in Epirus during the years 1921-1949. The epidemiological data and the degree of mortality, as derived from archival evidence, show the health situation in the north-western side of Greece, in Epirus, and strongly withstand qualitative or quantitative analyzes with results of more general historical and medical importance.

³ 29-4-2017 18:00-19:30 Session: *S8 Sweet the life and blackness the death*. **Speech 2:** [YouTube=vcAy_2cvaFU](https://www.youtube.com/watch?v=vcAy_2cvaFU) 15:04. **Paper:** submitted 19 Dec 2016· accepted 2 Feb 2023· no peer reviewed. If the **links** at the top of the first page do not work: > Top of the 1st page: PROCEEDINGS: page 22: footnote 10.

Cite this article: Papadopoulou M. «The epidemiological data and the mortality rate in Epirus, Greece: 1921-1949». In: «*When Should We Die? (WnSWD). Proceedings of the 1st Interdisciplinary Symposium. University of Ioannina, Greece, April 28-30, 2017. ISBN 978-960-233-288-7*». University of Ioannina Publications, Olympias repository. April 7, 2024. Paper S82: ps 3. <https://olympias.lib.uoi.gr/jspui/handle/123456789/33206>, & <http://dx.doi.org/10.26268/heal.uoi.12961>.

⁴ Graduated from the Faculty of Philosophy of the University of Ioannina, Greece. Holder of doctorates (PhD) of the University of Patras in History, University of Ioannina in History of Medicine. As a postdoctoral researcher she trained in International Relations at Harvard. She is Archivist and Director of the General Archives of the State: Historical Archive of Epirus. She has attended postgraduate and educational seminars in Greece and abroad, she has participated in research groups of the University of Ioannina. She has written independent studies, articles published in authoritative journals and participated in conferences at home and abroad. She has organized conferences, events and exhibitions and is a member of scientific organizations in Greece and abroad. She is a mother of four children. Interests: sports (swimming, tennis), reading, traveling, and social contribution. martharpap@yahoo.com.

The purpose of this study is to delete the historical stations in the monitoring of the epidemiological data and the degree of mortality, according to the death certificates at registry offices. To approach death as a biological event and as a social event that participates in the material and imaginary conditions of existence and reproduction of society and that is connected to the population, economy, and society. To examine its contribution to the formation of social consciousness, the horizons, and particularities of intellectual and cultural data.

Cardiovascular and pulmonary diseases are the main forms of morbidity and causes of premature death. More general health problems directly linked to dietary habits and environmental issues can be added to the medico-social problems of the time. The administrative processing reveals the organization of the society in matters of Health with the Presidents of the Communities and the Health Inspectors sending a table of the deceased, where they write down the personal data in detail (name, family status, profession, age, cause of death, place of residence, name of doctor).

At the same time, the study is of particular interest from a medical point of view as it indicates the causes of death due to infectious diseases, individual diseases, and diseases whose cause comes from environmental factors. Natural death, premature or accidental death due to disease or external violence, sudden death due to damage to an important organ, and violent death, which comes from accidents or external violence, are usually recorded.

Keywords: *epidemiology of death, mortality in Epirus Greece, morbidity in Epirus Greece, cause of death, natural death, violent death, sudden death, accident death, external cause of death, internal cause of death, epidemiological data of death, end of life, dying with dignity, dignified death, good death, death before its time, death on its time, death after its time, mature death, premature death, postmature death, immortality, efitanassía, euthanasia, medically assisted euthanasia, dysthanassía, medically assisted dysthanassía, prothanassía, metathanassía, posthumous longevity, post-mortem longevity, when should we die, WnSWD, when must we die, WnMWD, how should we die, HSWD, where should we die, WrSWD, whom should we die with, WmSWD, what cause should we die from, WtCSWD.*